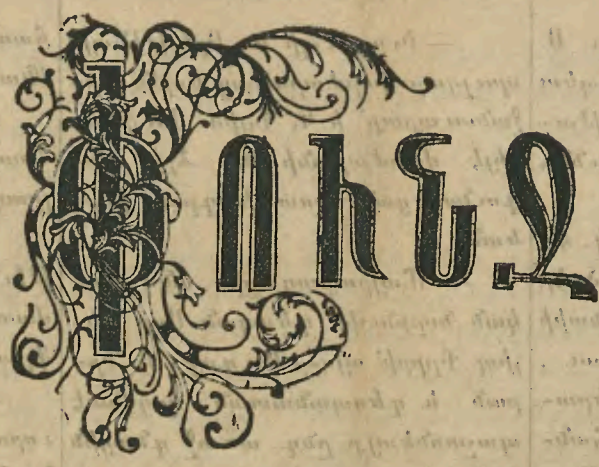

Փոստը Եւրոպայի օրերը կը նրա տարածութիւնը: - Տարեկան
բաժանարարութիւնն է երկու և կես արծաթ յիշխան փողով
վարկէի: թիւ մարտարարարի և խոր արտադրանք և
թիւ գաւառացի համար: - Բաց և երկր ամեն համար այ բա-
ժանոր կը նշանակուի: - Համար 40 փարսէ և և կը գտնուի
մասնաւորապէս Պանիկ Գարու Զրաւման և քրտնաւոր Պո-
ղոս և Յակոբ աղայից խանութները: - Ժամանակաւ տուր
3 դարձեալ է մեկ անգամ համար: Անիկ ամեն կը լայն ա-
նիկ անգամներու համար:

ՀԱՍՏԷ
Ա. ՏԳՐԷԳ-ՏԷԷ Հ. Ա. Ալանանեան
Կ. Պ. Դ. Ի. Ի.
Պալազ-բազար Նափիէ խան վերի յարկ թիւ 16

درعليهده بالی بازارنده نافعہ خاندہه اوست قانده
۱۶ نومرولی اوطنده بونج غزنهسى صاحب امتیازی
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
P O U N T C H
16 Naffé-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

ԽՈՐԱՄԻՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆԶԻ
Խաչկեան Տ. Յովնանեան Ա-
ւագ Բանաստեղծ Նայ եկեղեցւոյ
Կալիթայի (Հնդկաստան) վախ-
ճաներ է, իբր 90 տարեկան հա-
սակի մէջ:
Բաղմածանօթ էր հանգու-
ցեան. Բնիկ Նոր-Ջուղայեցի,
Գրէթէ 50-60 տարեկանէ հետե
քահանայապետ: 25-30 հազար
լիրայի հարստութեան տէր: Բա-
ղուժ տարեկանէ հետե մեծած էր
ամուսինն, և ի վերջոյ միակ որ-
դին. Նոր-Ջուղայէ ի Կալիթա
ղրիւներ է քահանայական պաշ-
տօնակարութեան համար: Ըստ
սովորութեան եռամեայ պալմա-
նաժամաւ: Բայց յաջորդ է կրկի-
նապատկել եռապատկել և բազ-
մապատկել տալ այդ պալմանա-
ժամն, պարագայիւրն հաստատ-
ուիլ ի Կալիթա, Նոր-Ջուղայի
Առաջնորդ Տ. Թադէոս եպիսկո-
պոսէ մեծարուի վարդապետական գա-
ւազանու ու գործով, էլ միմանէ
հայրապետական խաչի, և Ռու-
սիոյ կառավարութենէ պատուա-
նշանաւ: Երկրորդ բանագրուած է.
առաջին անգամ՝ զինքն յանգալիս
մեծարող Տ. Թադէոս եպիսկո-
պոսէ, և երկրորդ անգամ՝ Յով-
հաննէսեան Գեր. Տ. Գրիգորիս
Արքեպիսկոպոսէ: Այն քահանա-
յի պատճառաւ մերթ ընդ մերթ
Կալիթայի ազգայնոց մէջ ծանր
երկպառակութիւնը ու յուզմունք
տեղի ունեցած են: Ունի հրա-
տարակեալ գործեր. մին իւր
կենաց պատմութիւնը և Տ. Թա-
դէոս եպիսկոպոսի դէմ պարտաւ
կը պարտնակէ. միւսն՝ քրիստո-
նէական գիտելիք, յոր կը գըտ-
նուին պարսական անարկու-
թիւններ՝ տեղւոյն Տ. Մարտիրոս
քահանայի դէմ: Ունի արդեւ
բայր մը՝ որ իւր սեպական տանց
միայն մէջ կը բնակի:
Արդ կը լսուի թէ մեծագու-
նար դրամ կտակած է էլ միմանէ,
երուսաղիմայ և այլ հաստատու-
թեանց համար: Նաեւ կը լսուի
թէ՝ հարստութեան մեծագոյն
մասն՝ հին կտակային խնդրոց
յուզման առթիւ շահած է:
Պատրաստ եմք անաշուարտ
հրատարակել թէ մեր այս տե-
ղեկութիւններն ուղղող կամ այլ
ծանօթութիւնը տուին մեզ ար-
ժանահաւատ անձանց կողմանէ:
Թերեւս դիտենք անոնք թէ՝ բազ-
մածանօթ քահանայի մը վախճա-
նէն ետքը նորա մեծ ու բարի
համբաւն նսեմացունող կէտեր ի
վեր կը հաննմը, մինչդեռ հասա-
րակաց զրոյց է թէ յետ մահու
ուրուք անպատշաճ է յոր յի-
շատակութիւններ ընել: Թերեւս
մասնաւորաց համար ընդունելի
համարիմը այս զրոյցն, բայց գըժ-

ուարին է մեզ ընդունիլ հանրա-
յին պաշտօնէից համար, և պատ-
մական ճամարութիւններէ շեղե-
լով՝ միայն դրուատեօք անցնիլ, և
հետեալաբար զեղծմանց քաջալե-
րիչ գտնուիլ ի քրտն հանրու-
թեան: Տարակոյս չկայ թէ շատ
և շատ կը փախաբիմը որ՝ բոլո-
րովին անբիծ ու անարատ լինի
հանգուցեալ Խաչկեանի եթէ ոչ
անհատական գէթ պաշտօնական
կեանքն:
Թ. Պ. Ա. Յ. ՈՒՄԻՐՈՒՄ ՓՈՒՆԶԻ
Եղեալիս Տ. Յովնան 1894.
- Բարձրահայեաց վախճ. - Արին
բերդի աւերակաց բեկորներուն
գրայի եղած է Բարձրահայեացի
պատմական վանքը: Առաջու-
թիւնը՝ Թադէոս Առաքելոյն այդ
անառիկ լեռան հարաւ գագա-
թին վերայ Ս. Ստեփանոսի
անուան նուիրեալ վանքի մը հիմը
դնելը՝ ցարդ թարմ կը պահէ:
Առաքելայի մը ճարտարապետու-
թեան այդ նուիրական յիշատակ
ժամանակի հասանքներէն ազատ
չէ մնացած. մերթ թուրք և մերթ
փառաւոր օրեր անցած են իւր
վրայէն, մին՝ վէրը մը, միւսը
փառաց ճառագայթ մը թողլով
Բարձրահայեացի կենսագրութեան
էջերուն մէջ: Կենաց պատրանք-
ներէն փախուստ տուող ճգնա-
ղէկաց վարդապետը, անձնուրաց
վանահայրը մինչև մեր օրերը հա-
տուցած են պատուական վանք մը,
որոյ մէջ, աղօթարար վարդապե-
տէ դատ, սաղմոսերգու դպիր-
ներ, աշխատաւոր միաբաններ,
խոհարար տնտեսներ (պառաւ մա-
միկներ) ևս կան, որք՝ կենաց
յարախօսիմի վիճակէն ձանձրա-
ցած՝ գնացած են վանքին չորս
պատերուն մէջ ապրիլ, աշխատիլ,
աղօթել. սակայն անոնց ալ կուրծ-
քին տակ հառաչ մը, սրտին մէջ
կարօտ մը կայ, որ օր մը կը դադ-
րի բաբախելէ, երբ իրեն համար
վանուց կուշտին վերայ բացուի
դերեզման մը: Վերջին ճակատա-
գիր մարդոյ. = Վանքն յաճախ
ապաստարան եղած է ձիւնէն
բուքէն պաշարեալ աղքատ ու-
ղեւորին, ինչպէս հարուստ ուղե-
ւորին: Առաջինը վայելած մարդա-
սիրական խնամքներու համար չը-
նորհակալութիւն յայտնելու բառ-
չգտնելով՝ սիրաբ երախտապարտ
կը մեկնի. երկրորդը «չնորհակալ
եմ» ըսելու չզիջանելով կեր-
թայ. Առանց խտրի դնելու՝ այդ
սուրբ վայրը ասպնջական կըլլայ.
ամէն աղգի հիւրերու և ուխտա-
ւորներու առաջ կը բանայ իւր
կահաւորեալ սենեակները: Զբո-
սալընի վանքին սեղանին վերայ
իւր ստամբոսին առատ կերակուր
կը գտնէ. հաւատալեալ ախտա-
ւորն ալ՝ տաճարին առաջ ծնրա-

դրած՝ իւր հիւանդութեանց ճրի-
թշկութիւն կըստանայ. թերեւս
աներեւոյթ ձեռք մը կը հպի հի-
ւանդութեան ցաւերով տառապ-
եալ այդ դժբաղդներու: Տարին
անգամ մը ուխտի յատկացեալ
օրեր ունի վանքը: Այդ աւուրց
մէջ մերձաւոր և հեռաւոր վայ-
րերէ ուխտաւորը կերթան վան-
քը, և ըստ նախկին սովորու-
թեան ամէն ուխտաւորն բնա-
կութիւն, լոյս, գինի և կերակուր
կըմատակարարուի, որքան որ մնան
կամ մնալ ուզեն ուխտաւորը:
= Միաբանութեան այս մարդա-
սիրութեան տարեկան հազար
լիրայի ծախուց գումար մը կը
տեսնուի վանուց հաշուեցոյցին
մէջ. ուխտաւորաց նուէրներն և
կալուածոց տարեկան հասոյթը
երբեմն այս ծախքը կը գոցեն,
և երբեմն եկամուտը ծախուց
հաւասարակշիռ չըլլալով՝ տարե-
կան բաց մը կը մնայ պարտուց
կողմը: Բաղդատմամբ նախորդ
տարիներու ուխտաւորը կը նուա-
ղին: Վանքին թեմաբոյք իրենց
նախահայր բարեկամաբար սովո-
րութիւնը չեն յարգեր. վանուց
համար տարեկան հոգեւոր նուէր-
ներ չեն վճարել: Իսկ երբ վանքը
կերթան, իրենց նախկին իրա-
ւունքները անթերի կը վայելեն և
երբեմն աւելին կը պահանջեն:
Բարձրահայեացի թեմաբոյք պար-
տին ուսանիլ նախ Պարթը և ա-
պա Իրաւունք բառերը: Միթէ
Իրաւունքը կատարուած Պարտու-
կանութեան մը արդիւնքը չէ՞:
Կրօնական տեսակէտով՝ խղճի
նժարին մէջ առաջինը երկրորդէն
առաւել, իսկ ընկերական տե-
սակէտով՝ երկուքն հաւասար
պէտք է ըլլան: Իրեն հոգեւոր
պարտը մը վճարածին փոխարէնը
անկալել, պարզ առ և տուր մը:
Իսկ վճարածէն աւելին պահան-
ջել վայելել՝ նուիրական տաճար
մը կողոպտել. երբեք ո՛նկից ե-
ղանակաւ նպաստ մը չըլած՝ ու-
հանջել, այսինքն՝ վանք երթալ,
վանքին մասնակէն ուտել խմել
անիրաւութիւն է. դարաւոր վան-
քի մը նիւթական կեանքին կա-
ցին նետել է: Հապա ի՞նչ ըսել
պէտք է անոնց, որք «մեր տուածը
չնորհք, մեր վայելածը իրաւունք-
ներն է» կըսեն, և 6 կամ 8 ան-
ձերէ բազկացեալ ընտանիքներ
ամբան օթակալին օրերը կերթան
վանքին հովատուն օդը վայելել,
20-30 օր կը մնան և մեկնած օ-
րերին մի կամ երկու մէծիտ
նուէր մը կուտան, որ իրենց սպա-
ռած ջրին գինն ալ չէ: Ի՞նչ ընեն
խեղճ վանահայր ու միաբանք,
երբ փոխանակ նպատակ վնաս և
փոխանակ օգնութեան լըւում կը
կրնան: Արդ վանահայր Գեր. Տ.
Յովնանէս Ծ. վարդապետ փա-

փաղեան՝ թեմաբոյք բարիք մը ը-
նելու փափաքէն մղեալ՝ զիշերօ-
թիկ դպրոց մը կը բանայ վանուց
մէջ. թեմաբոյք կըթական խնդ-
րոյն մէջ ևս անտարբեր գտնուե-
լով՝ իւրեանց զաւակաց կըթական
և նիւթական ծախուց հոգը վա-
նուց վերայ կը թողուն: Հարց
անտարբերութիւնը, վանքին տըն-
տեսական տաղնապը կը սաստ-
կացունէ, և զվանահայրը կըհար-
կադրէ ցաւով փախել վարժա-
րանը: = Նախորդ տարւոյ շար-
ժէն վանքին տաճարին մէկ թիւն
և քանի սենեակներ կը քնտրուին.
Գինիչ ճարտարապետը վերաշի-
նութեան ծախքը 400 լիրայ կո-
րոյն: Այս անանկալ ծախքը,
երաւոյթութիւն, վերահաս թան-
կութիւնը, վանքին ամբարաց թա-
փուր վիճակը, և ձմերային պա-
շարի պակասութիւնը՝ աղետալի
ապագայի մը ուրուագիծը կը
պատրաստեն: Տիգրանակերտ ե-
թէ վանահայր գրածները ուշա-
գրութեան չառնու, հարկ եղած
միջոցները ի գործ չդնէ, պէտք ե-
ղած աշակերտութիւնը չընձեռէ վա-
նահայր, վանքը պարտքի ենթա-
կայ պիտի ըլլայ: Արդեւցիկ յայն-
ժամ կըզգան իրենց անտարբե-
րութեան վախճանը: Այս անուր
կացութեամբ պաշարեալ վանքը
խնայողական միջոցներու գիմած
է. սակայն մեծ վէճերը փոքրիկ
սպեղանիներով չեն գոցուիր: =
Վանուց հարուստ թանգարանին
մէջ, կրօնասէրը միմիկարանք, գը-
րասէրը՝ անփութանք, գրողէտը՝
գործ, հեղինակը տուտ նիւթ կը
գտնէ, ինչպէս բանաստեղծն ալ
իւր մտայը թռիչ և հոգեւոր
կանդ ու եռանդ: Բարձրահայ-
եացի պատուարժան միաբան հարց
պարտին խնամով պահել դրա-
դարանն, ինչպէս կը պահպանեն
անագեայ և յախճապակեայ հը-
նութիւններն: Նախնեաց պատ-
ուականագոյն յիշատակները, =
Արին լեռան արեւմտեան ստորոտն
է Արդիւրի դիւղաբաղաբը, 800
տուն հայ ժողովուրդ կայ. տը-
քաթիկ հայրց աղքատ դուռակներ,
քրտնիքով կուտեն իրենց չոր հա-
ցր: Դիւղայ բաժակին մէջ կորո-
նեն միմիկարութիւն, վարժարան
չունին, թէ՛ ժողովուրդը և թէ՛
քահանայը անտարբեր են: Դէթ
սոցա ապագայ սերունդը թշուառ
չըլլալու համար, անհրաժեշտ
պէտք կայ դոնէ վանքին մէջ
նախակրթարանի մը բացման, ո-
րով թեմաբոյքն աղքատ տղայք
գրել կարգալ կուտանին և վանքը
թեմաբոյքն վրայ իրաւունք կունե-
նենայ, Ծնորհիւ իւր ուսեալ ա-
շակերտաց՝ ապագայ սերունդն
երախտապարտ կըլլայ սուրբ վայ-
րին, որոյ գահին ձեռներուն մէջ ու-
սած է առ Աստուած և առ ըն-
կերտ ունեցած պարտաւորութիւն-
ներն:

Մայիսի 14 Յուն. 1894.
- Չանապուր յորեր. - Ամուսն
էին, Լորէն ըսուած տեղը, հայ-
կական գերեզմանատան մէջ գըտ-
նուցան ընիլ Մալաթիացի եր-
կու մարդոց (Հայ և Բուրդ) դիա-
կըք, որ մարտաներդ էին և մէկ
ամսէ ի վեր անյայտ եղած, Կա-
ռավարութիւնն ամէն միջոց ի
գործ կը դնէ՝ սպանիչները գըտ-
նելու համար: = Տեղւոյն ընիլ-
ներէն 18-20 տարեկան երիտա-
սարդ մը՝ որ ամուսնանալ չուզեր
եղեր, նկատելով որ հայրը զին-
քըն ամուսնացունել կուզէ, ա-
րանքը կտրեր թաղեր է աղբի
մէջ: Այս երիտասարդն այժմ ըը-
ժրկական խնամից ենթարկեալ
է: = Բաղաբիս Լատինաց առաջ-
նորդն ու բժիշկ սարկաւագը սըն-
դիկով թուրաւորուած լինելով
Խարբըք փոխադրեցան մահա-
մեծ վիճակի մէջ: - Յուշելով կի-
մանամբ թէ՛ մեր նորնտիր Գա-
ղաբական ժողովը թէպէտ շարա-
թը երկու անգամ նիստ կընէ,
բայց առանց նոր անօրինութիւն
մընելու կը ցրուի, և մատուցեալ
թուղթերն անընդի կը մնան: Մեծ
գայթակղութեան տեղի կուտայ
այս ժողովը ատենադպիր Տոնա-
պետեան Միկտիչ Էփենտիկ վար-
մունքն: Կուզէ հաւատարմել թէ
ինքն կրնայ դանակը փորը միտել
և չլնատուիլ. և թէ՛ կը յաջողի
նիմերու միջոցաւ կորուստներ
գտնել, և ջրի նայելով՝ մարդա-
սպանը գողէն դատել: Յաւայի է
լսել նաեւ թէ այս Էփենտիկ դար-
ձեալ սկսած է արեւոյթութիւն,
յորմէ երբեմն հրաժարած էր
ժամանակէ մը հետե՝ բարեկա-
մաց աղբու խրատուց շնորհիւ:
Ա. Չ. Ս. Յ. ՈՒՄԻՐՈՒՄ Լ. ՈՒՐԵՐ
Դատական ու կրօնական
գործոց նախարարութիւնն՝ Կիւի-
կայ Ս. Կաթողիկոսի միջոցաւ,
յատուկ հրամանագրով վաւերա-
ցուցեր է՝ Գեր. Տ. Մարկէ Ծ.
վարդապետին ի Տիւրքի փոխ-
առաջնորդութեան պաշտօնն:
Սակայն, որովհետեւ նորին Գերա-
պատուութիւնն ի վերջոյ յիշեալ
վիճակի համար Առաջնորդ ընտ-
րուած է, ուստի վիճակայինը
անձկանօք կըսպասեն առաջնոր-
դութիւնը վաւերացնող հրո-
վարտակին:
- Բաղաբական ժողովը վեր-
ջին նստին մէջ տեսնելով Պաղ-
տատի Բաղաբական ժողովը ընտ-
րութեան տեղեկագիրն, օրինա-
ւոր դատ ընտրութիւնն, և հաս-
տատեց ընտրեալ ժողովը:
- Բաղաբական ժողովը՝ նոյն
նստին մէջ Կեսարիոյ Գեր. Մաւ-
նորդին տեղեկագրէն խմանալով
որ՝ տեղւոյն Բաղաբական ժողո-

վոյ պաշտօնավարութեան ժամանակը լրացեր, և առժամանակեայ ժողով մը կազմել հարկ եղբւր է, որոնց հաւանութեան ու վաւերացման դիրքերը:

— Մեծաւ հաճութեամբ իմացանք որ՝ Սմբատեան Մեծ. Մանուկ էֆէնտիի որդի Ազնուաշուք Միհրան էֆէնտի ամուսնութեանն առթիւ տաան անգղիական լիւրա նուիրել է Հիւանդանոցի: Ահաւաստիկ առաքինական օրինակելի գործ մը: Ինչպէս ուրիշ առիթներով ալ դիտած ենք, այսպէս գոհութեան արժանի է՝ յուզարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեփունջի՝ հիւանդանոցի նըռէր տալու սովորութիւնն ալ, որ ուրախ ենք նկատելով՝ ընդհանրանալ կըստի ոմանց խմբանայ և բանդագուշանաց հակառակ: Հիւանդանոցի բազմազան հէք պատասխարելոց սրտաբուրդ բարեբանութիւնը ու փառարանութիւնը, տարակոյս չկայ թէ՛ Սմբատեան Միհրան էֆէնտիի և իւր նորապատկ ծակցին համար շատ աւելի քաջորդ ու հաճոյ են քան այլոց ոմանց շնորհաւորական ճարտարահիւս ուղերձներն: Այս առաւելութեամբ է որ աւելորդ կը համարուի արդ շնորհաւորութեան օրէն բաւ մեր կողմանէ արտասանել Միհրան էֆէնտիի և նազեւաւիլը լծակցին համար:

— Ուսումնական խորհուրդն չորեքշաբթի առուր նստին մէջ ուսուցչաց վկայագրոց խնդրով դրաւ ղեցաւ, և տեսնելով քննիչ յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն՝ քննութեանց վորձերն և այլ թուղթեր, որոնց նշանակեալ անձանց մէկ մասին համար տալ վկայագիր, և միւս մասին՝ պէտք եղած թուղթերն լրանալէ ետքը:

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ՝ Գեր. Փոխանորդն անցեալ կիրակէ այցելեց Յունաց Ս. Պատրիարքին՝ ի շնորհաւորութիւն տարեգարծի անուան:

— Պատրիարքարանի կրօնական գիւտին անդամներէն Տ. Իգնատիոս վարդապետ Նիշէճեան՝ անցեալ ուրբաթ կաթնուածհար եղաւ, և հիւանդանոցի մէջ կը դարմանուի:

— Կարնոյ Գեր. Առաջնորդն իմանալով որ Կարնոյ չընկալայից ժողովրդեան մէկ մասն սովու և սղութեան պատճառաւ սկսած է դաղթել, չընկալեալն ալ մը յորդորեր է չխախտիլ իւրեանց բնակավայրերէն, և յուսալով կայսերական կառավարութեան գըթութեան շնորհաց՝ հանդուրժել առժամանակեայ ներթիւթեան, և չենթարկիլ գաղթականութեան մշտնջենաւոր թշուառութեան:

— Կիւլպէնկեան Մ. Սարգիս էֆէնտիի ամուսին տիկին Տիրուհի 200 լիւրա նուիրել է Հիւանդանոցի:

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Գաղաթական ժողովոյ առեւնապետ Վսեմ. Մարգարէ Սիմօն պէյի և Պատրիարքարանի գործակաւար էֆէնտիի հետ, երեքշաբթի կայսերական պալատն երթալով, առաջին սենեկապետ պէյի միջոցաւ Օգոստ. Սուլթանին մատոյց բարեմաղթութեանց ուղերձ մը, վստն ալ մեծագորով խնամոց ու հոգածութեան, զոր նորին կայսերական վեհափառութիւնն շնորհեց երկրին մէջ քօլէ-

րայի անհետացման համար: Ս. Պատրիարք Հայրն՝ սենեկապետ Պէյէն լսելով Օգոստ. Սուլթանին բարեկերտ ու գոհութիւնն, մաղթանքով բարեգործաւ:

— Կիւլպէնկեան Պատրիկ էֆէնտիի որ Սմբատեան գնացած էր կրտսեր եղբորն Կիւլպէն էֆէնտիի հիւանդութեան պատճառաւ, դարձաւ այս շաբթու, ի վերագործին լսելով եղբորն Յովհաննէս էֆէնտիի տոբոժամ մահն:

— Կիւլպէնկեան Տիրան էֆէնտիի մարմինն՝ որ ժամանակէ մը հետէ ի Փարիզ ղմուտաւ կը մնար, Կ. Պոլիս փոխադրեցաւ և ի Բերա Նիշիի գերեզմանատան մէջ ամփոփեցաւ: Բողոքովն անշուր կերպիւ: Ոչ յուզարկաւորութեան հանդէս, ոչ եկեղեցական թափոյր և ոչ այլ ինչ չըկատարուեցան: Արդեօք անպատշաճ է հարցունել թէ ինչ է այս տարապայման անշուրութեան բանաւոր պատճառն: Ոչ միայն մեք այլ և բազումք կը դարմանան և կը ցաւին:

— Գոհութեամբ կը հրատարակուի թէ՛ լրագրէս տարեկան բաժին մը Փիլիպէի հայ վարժարանի կը նուիրէ մեծագորդ Պ. Անթուան տը Չապօրսի (աղգաւ Բորնէլ) երիտասարդն, որոյ համար այս առթիւ ծանօթութիւն կը տրուի մեղ թէ՛ բազում ժամանակ կայսերական բժշկական վարժարանի մէջ ուսած է, և այժմ Պէյլօլայի (Պուլքարի) երկրորդ կայարանի մէջ պաշտօն կը վարէ, և թէ՛ չափազանց հայասէր է և մեծաւ հաճութեամբ կուսանի արդ հայերէն լեզուն:

— Նախորդ թերթով ծանուցանելով Պարքէսիի առաջնորդական թեմերէն Պիլա գիւղաքաղաքի հայ վարժարանի ուսանողաց թանգարանի մը հաստատութեան փափաքն, ըստ ինքրանայ նոյնի պատուարժան հեղինակներն ու թարգմանիչներն ի նուիրատուութիւն հրաւրած, և խոստացած էինք ի Պիլա գիւղի նուէրներն: Արդ գոհ ենք որ Մեծ. Տ. Գ. էֆէնտիի Փափաքան լսելով մեր այս հրաւերն յօժարեղ է եօթն կտոր գելք նուիրել: Կը յուսամք թէ այլք ևս սիրայօժար կը մասնակցին այս նուիրատուութեան, ի քաջաբերութիւն յիշեալ ուսանողաց:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական կառավարութիւնն ամէն կարգադրութիւն կընէ՝ անյապաղ արտօք հասուցանելու համար ինչպէս Կարնոյ նահանգի, նոյնպէս Մշոյ գաւառի և վանայ նահանգի սովեալ ժողովրդեան:

— Կրթական պաշտօնատունէն գրուեցաւ վարժարանայ տեսչութեանց թէ՛ ծեծն արգելեալ է, և անկարգութեան մէջ գտնուող ուսանողներն ըստ հաստատեալ կանոնաց ուղղել հարկ է:

— Թէպէտ մայրաքաղաքի մէջ քօլէրայի գէպքերն շատ նուազած են այժմ, բայց հաւանականութիւն կայ որ յառաջիկայ դարնան վերստին ոգեկորին հիւանդութեան սերմերն: Ուստի կայսերական հրամանաւ նախահոգ ըղգուշութեամբ կը պատրաստուին կարեւոր միջոցներ:

— Իւտրիպի և Բրիչթինայի պուլքար վարժարանաց եօթն շրջանաւարտք ի Կ. Պոլիս Սուլթանի վարժարանի մէջ, ձրի ընդունուեցան ըստ ինքրոյ իւրեանց:

— Մայրաքաղաքի անգղիական նորընտիր գերական Սըր Ֆիլիպ Բըրրիլ՝ այսօր կուգայ Ռ. Դըրան և գերականատան կողմանէ պաշտօնեայք ընդ առաջ դնացին երկու օր յառաջ:

— Կ. Պոլիս Մահմուտ-փաշա Գամանտօ խանը յանձնակաւար Սիտակեան Կարապետ էֆէնտիի համար տրուած անանկութեան վճիռն՝ իբրեւ չեղեալ համարեղ է դատարանն ի վերջոյ:

— Մայրաքաղաքի ուսանական գերական Պ. Նէլիտֆի առաջիկայ հինգշաբթի Պետրապուրկ կողմերի ամուսնոյն հետ:

— Կ. Պոլիս Լուիսէգափուի կողմն երկաթագործ Յովակիմի հայր եօթնամանամեայ և անդամալոյծ Գրիգորի սենեկին մէջ քարիւղի լամպան ինկեր բողբոքեր, և խեղճ Գրիգոր այրելով՝ քանի մը ժամ ետքը չարաչար մեռեր է:

— Ի Բերա Աղա-ճամիսի կողմէ մարթոր Սթէգուլի տան գրեհագան Տիմրիկի Յովհաննէս ինքզինքն ընկելով իւր և դանակով վիրաւորէն:

— Գարահիսարի Սուսըլ գիւղի մէջ Մէմիշ օլլու Հասան՝ գիւնըն սպաններ փախեր է:

— Ատալիոյ մէջ յոյն կին մը երկու մանչ ու երկու աղջիկ միահամուռ ծներ է, և երկուքն մեռեր ու երկուքն ողջ մնացեր են:

— Տիարպէքերի գաղղիական փոխհիւպատոս կարգեցաւ Պ. Մէյրլիք:

— Տիմրիկի մէջ և չընկալայքն ուժգին փոթորիկ և բուք երեք օր շարունակելով՝ վնասուց ու դժուարութեանց պատճառ եղեր է: Մարտինի և Արդլնի կողմերն 4-5 հոգի սաստիկ ցրտէն մեռեր են: Տիարպէքերէ ի Կ. Պոլիս ուղեւորեալ թղթատարն ստիպուեր է ի Մարտինի միալ գիւղեր մը, և շարունակել ճանապարհն հետեւեալ առաւօտ:

— Գոնեայի կողմն կամրջի մը շինութեան համար գիւղացիք և այլք աշխատելու առեւն, յանկարծ ժայռ մը գահալիժելով՝ նայիմ անուն ուսուցիչ մը և երեք գործաւորք մեռեր և 40 հոգի վիրաւորուեր են:

— Բաղէշի նահանգի Չուգուր գիւղախմբի կողմերն վագր կամ վաղբի նման գաղան մը յերկան ելնելով՝ ետքեան գիւղէ տղայի մը գլուխը մարմինն խեղ յօշատեր, և Նէյլան գիւղէ մէկը վիրաւորեր է:

— Չմիւռնիոյ երեւելիներէն Սալէպէի-ղատն Ահմէտ էֆէնտի մեղ իւր սեփական Բիւշիւկ Սալէպէի պանդոկն տեղոյն օսմանեան հիւանդանոցի համար կտակեր, և այն պանդոկին բակին մէջ մեղիթի ու վարժոցի շինութեան և նոցա մատակարարութեան համար գումարներ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Գրիսիի հիւանդութեան պատ-

ճառաւ հարկադրեալ է անգլաղ մնալ:

— Հոռմայ Պապին ծախիւք հրատարակուող Մէմորիալ տը Բօմ լրագիրն ի սպառ խափանուեր է:

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն կը բանակցի Փարիզի դրամատեարց ոմանց հետ՝ 50 միլիոն ֆրանք փոխառութեան համար:

— Եգիպտոսի մէջ սեղանաւորութիւն ընող Ալեքսանդր-անուն անձն խաբէութեամբ սնանկացեր փախեր է:

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն անցեալ տարի 879685000 ռուպլի մուտք, և 780000000 ռուպլի ելք ունեցեր է:

— Պարսկաստանի Չէյրապ գեղեցիկ գիւղաքաղաքն բոլորովին սուերեր է ուժգին չարժէ մը:

— Իտալիոյ կառավարութիւնն այս տարի 12 միլիոն ֆրանք պիտի դեղէ՛ ղինուորական ծախուց դումարէն:

— Անգղիոյ նախարարապետ Պ. Կլատսթոն հերքեր է ինքեան վերադարձալ հրաժարման զրոյցն, բայց դարձեալ պնդողներ կան թէ պիտի հրաժարի:

— Գերմանիոյ կայսրը թիկնապահի մը միջոցաւ առ Պիլմարգ իշխանն ընծայ զրկեց զինուորական վերաբիւ մը:

— Իտալիոյ արքայն՝ Վուրոն տիւթալի պատուանշանն ընծայեց Չանգիպարի վեհապետին:

— Ի Փարիզ սնտուկի ու տուփի գործարան մը, բաղմաթիւ բնակարանք և խանութք այրելով՝ 200000 ֆրանքի ֆլաւս եղեր է:

— Օտէսսայի նաւահանգստին սառերը քակուեր, և 40 ի չափ շողեւաւք բեռնաւորիլ սկսեր են:

— Անգղիոյ նախարարապետ Պ. Կլատսթոնն առողջութիւնն խանգարած է այս օրերս: Աչքն ու ախանջը կը տկարանան:

— Միացեալ Նահանգաց հանրապետութիւնն եկամուտի համար տուր սահմանեց, և այլ նոր տուրեր:

— Ի զպոնէ կը հեռագրեն թէ՛ բաղմաթիւ առեւտրական ընկերութիւնը գաղաթեցոյցին գործառնութիւնները:

— Ի Փարիզ լուսարքի գործարանի մը կաթսայն այայթեր, աշխատող կանանց 10-12ը մեռեր, և մէկ քանին վիրաւորուեր են:

— Փարիզի մէջ Կօկօ անուն կին մը բռնուեր է իւր հրդեհիչ իւր տան և որդեապան: Որդւոց միոյն այրած ոսկերք տանը մէջ գտնուեր են:

— Յունաստանի մէջ քանի մը վարժարանք փակուեր են՝ ինքիւնեցոյցի սաստկութեան պատճառաւ:

— Անգղիոյ իօթինկամ քաղաքի մէջ տանթէլայի գործարան մը այրեր և 2 1/2 միլիոն ֆրանքի ֆլաւս եղեր է:

— Ի Թուրինո ոստիկանութիւնը բռնեղ է 40 և 44 տարեկան երկու տղայ, զորս մարդ մը իւրեանց ծնողքէն 50 ֆրանքի գներ է յիւրեկա մուրացութեան ծառայեցնելու համար:

— Ի Թուրին (Գաղղիա) արաբական սճով կառուցեալ էլ-Գասր անուն թաղոնն այրեր է:

— Անվերսի մէջ (Պելճիա) 1895 ին բացուելիք Արուստահանդէն յետաճուեր է:

— Գերմանիոյ մէջ մասնաժո-

ղորք կազմուեր են՝ ի Պէրլին խորհրդարանին մօտ Պիլմարգ իշխանի արձանի կանգնելու համար հանդանակութեամբ:

— Փարիզի ի Պելճիա ուղեւորեալ չողեկաւաց կառախումբն գծէն ելեր, 7 հոգի մեռեր, և 20 հոգի վիրաւորուեր են:

— Ռուսիոյ կայսրն պատուանշանն ընծայեց՝ ուսու տորմիլն ի Գաղղիա այցելութեան առթիւ ընդունելութեան հանդիպեց վերակացու գաղղիացոց և այլոց:

— Սարտենիոյ Սէքմէքուա գիւղախմբի մէջ, ուր 2000 բնակիչ կայ, կառավարութիւնն 295 տուն ի վաճառ հաներ է՝ չվճարեալ կարաւածարոց պատճառաւ:

— Ի Փարիզ նախարարապետն բացաւ առողջապահական համաժողովն: Գաղտնի պիտի պահուին խորհրդակցութիւնը:

— Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին այս տարի առաջին պարահանդէսն տուեր են Փետր. 1 ին (Ք. Լ.): 2500 հրաւիրեալք, յորս նաև օսմանեան դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ:

— Պուլքարի իշխանութիւնն ի մօտոյ 20 միլիոն ֆրանք փոխ պիտի առնու:

— Փիլաթիֆիոյ (Ամերիկա) Բըպլիք Լէճը անուն համբաւաւոր թերթին տնօրէն ձօրճ Չայլաս մեռաւ, որ 13 տարեկան հասակին մէջ որբացած և այդ վիճակէն հետզհետէ զարգացած բարձրացած էր: Թերթին հոշակման գլխաւոր պատճառ եղաւ՝ վախճանմանց աղբերն ոտանաւոր հրատարակելու նորութիւնն:

— Ամսթէրամի մէջ (Հոլանտա) 15 հոգի բաղկացեալ դըրամաները ընկերութիւն մը բռնուեր է: Ընկերութեան պետն է Օսգար անուն գերմանացի փոքրագրիչ մը: Հոլանտական և այլ դրամատոմսեր կեղծեր և մինչև 100000 ֆիորինի արժէքով փոխանակեր են: Ընկերութեան գործարանին մէջ երեք սնտուկ կեղծ թուղթ գտնուեր է:

— Ամերիկայի Կայթիթի քաղաքի և չընկալայի մէջ սոսկալի փոթորիկ մը գրեթէ բողբոքին աւելեր է քաղաքն: Եկեղեցոյ մը մէջ արարողութեան առեւն փոթորիկն ուժգնութեանէն եկեղեցոյն ձեղունը փլեր, 24 հոգի մեռեր և 100 էն աւելին վիրաւորուեր են:

— Ի Մէլիլա սոսկալի փոթորիկ մը սպանիական զորաց վրաններն ծուէն ծուէն ըրեր է, և գաղղիական նաւ մը ու քանի մը մակոյկը ծովաւայլ եղեր են:

— Ռուսիոյ Մարիբօլի գիւղն յարձակելով առաջակը՝ Ավրամովիչ և Մատեյսօն անուն հրէից տուններն աւարելէ ետքը հրդեհեղ են, և այդ երկու ընտանեաց 17 անդամք բոցակէզ եղեր են:

— Ռուսիոյ Գուրոգ քաղաքի մէջ այս օրերս ցուրտն զհրդէն մինչև 37 աստիճան իջեր, բնակչաց մէկ մասն սառեր մեռեր, և հիւանդանոցը լցուեր են ցրտէ վընասեալ անձամբք: Սովալլուկ գայլք գիւղաքաղաքը թափելով սկսեր են յօշատել լափել զմարդիկ, և այս պատճառաւ ալ բնակիչք ահարեկ եղեր են:

— Պէրլինի մէջ աղբատիկ ուսանողաց ձրի կամ շատ աննշան

տեղալը տանին ի կռուովնատեղին : Ժամը 9 ին , ոճրագործը զգեստաւորելով , յատուկ համազգեստով , և գլուխն ալ յոյժ կարմիր գտակը դրած՝ պիտի տարուէր ի դատարան , անդ լսելու համար մահու վճիռն : Պաշտօնեայք դուռն ի քուն դանկելով զնա՝ կը զարթուցանեն բռնկ-նսի գոչելով , որ կը նշանակէ թէ այլ ևս հասած է յերկինս չուելով ժամանակն , - Դատապարտեալն անտարբերութեամբ լսելով զայս , ճիս կերակուր մ'ուտել կըխնդրէ , յարելով թէ կը փափաքի իբրեւ լաւ , յազեցեալ հիւր մը և ո՛չ թէ անօթի երթալ ի հանդերձեալ աշխարհ : Տրուած կերակուրներն անորոշմանք լսուելէ ետքը , գլխոյն մազերն ժողովելով կը կապէ , որպէս զի ամապարանք չլինասուն , և ընկերացն հրաժեշտ կուտայ ըսելով թէ 20 տարի ետքը վերստին հոգեկոտ երկրորդութեալ մը պիտի լինի , որովհետեւ հողեկիրութեան կը հաւատայ ըստ պուտոսյական վարդապետութեան , = Բանտէն ելնելով՝ բանտերու չատուածոյն մահեանը կերթայ , կը խնկարկէ և հանդերձեալ աշխարհի վայելման համար ատուածոյ պատանութիւնը կը խնդրէ : Ապա պահապանք դատաւորին կը ներկայացնեն զնա , ուր ծնրադրելով կը լսէ կայսերական վճռադիրը : Անդ խոնարհելով շնորհ կը հայցէ , որպէս զի գլուխը մարմնէն բաժնուէրէ ետքը , վերստին մարմնոյն հետ միաւորեալ դուռն դադարի մը մէջ , և ի Ծնանկայ աղագականացն յանձնուի : Դատաւորն առ այդ իւր հաճութիւնը տալէ ետքը՝ պահապանք նորա վերին զգեստներն հանելով , ձեռները ետին կը կապեն և թուղթ մը կը կախեն վզէն , յորում գրուած է ոճիրն : Յետ այնորիկ , վրան բաց սայլի մը վրայ դնելով , ընդ հրակողութեամբ զօրաց կռուովնատեալը վերստին կը ծնրադրէ դատաւորին առջև՝ անգամ մ'ևս լըսելու համար թէ ո՛չ թէ դատաւորն այլ կայսրն է որ կը պահանջէ իւր գլխատուած : Դատաւորը 50 ոտը հեռի , զօրականը նորա շուրջը կը բոլորին , և հարկաւապետին հրամանաւ կայինը կը բաժնէ գլուխը մարմնէն , և յայնժամ պահապան զինուորը իրենց հրացանները կարճակեն :

፲፱፻፲፱

Ի Լոնտոն Ընթրէնթ փողոցի մէկ անկիւնն կը բնակէր այրի տիկին մի վարժմանմանայ, Զինքն առաջին անգամ տեսնողն 30-40 տարի յառաջ յայժ Գեղեղեղի լինէն կը հաստատէր Տարիներու բեռան անկ ընկնտեալն այս պառաւն՝ իւր սև և աչքերով և սպիտակ մազերովն տակաւին անցորդաց Գէթ մէկ դոյնն ակնարկն յինքն կը ձգէր։ Կնոթ մը, մանաւանդ քիչ մը տարիներու անգութ ընտանին Գոհ Գնացող կնոթ մը միակ թշնամին հայելին է։ Ի նմա կը նըշմարէ դէմքին խորշալիւն, ակռային փոխին, մազերուն ձերամկնալն, աչացն մթնանալ և կը ոտակայ, կը դողայ, կանխէ։ Այրի պառաւն՝ տիկին Սքմմըր արհամարհանաց մեծ տիկարկով կը մտաբերէր միշտ իւր փայլուն և զիառաւոր անցեալն և կը յիշէր մեծ զաւով Դուքսերու և իշխաններու իպտով և ծնրարեղելն և կը խորհէր աշխարհի ունայնութիւն ունայնութեանց լինելն։ Երիտասարդութիւնն

անցողիցած էր՝ պարահանդէսներու, և մեծ երեկոյթներու, թատրոններու շքեղութիւնն պատճառեալով, Ուր ինքն էր, անդ էր մեծ հրճումանք. ըրտերու և անուանականներու մեծ բազմութիւնն մը տնկնով շուրջն էր պատկան, և Թիֆլինն ամենուրէն հետ ալ յոյժ ներինն և հրապուրիչ՝ իր խօսէր, և նոքա ամի ի բերան հունկիդէրէն։ Այժմ վաթսուամեայ պառնու մը եղած՝ երբ կը նշմարէր ինքնիշխան հայեկիւրին մէջ « ո՛հ, կորուսեալ գեղեցկութիւնք » կը դռէր, և խորշակալ պարեղէն վար անհրապոյր արտասուաց խողոր կաթիլ մը կը գլորէր։ Դանի՛ տարբեր են արտասուածայ շարժառիթք, Մայրն իւր մահացեալ որդեւն անկիցա՞ն մարմննցն վրայ արտօսող էր թափէն, Հայրը՛ն որդեկացն ոգեպաշտիկն հայթայթեալ անկարող տեսնելով նոցա տագնապն ու սուսալտանքն, կարտասուէ։ Մահուկն ալ կարտասուէ երբ բան մը կուզէ՝ ձերն ալ կուլայ երբ իւր մահամբժ լինեն կըզգայ։ Ո՞վ չարտասուեր իւր թշուառութեան աւուրց մէջ, Բայց քանի՛ զարմանալի է՝ բազում տարիներէ ետքը իւր որդին գրկին մէջ սեղմով մայրն ևս կարտասուէ։ Եւեալ և խաբուած սիրտ մը ևս կարտասուէ երբ դարձեալ իւր սիրուած լինելն կը նշմարէ։ Տիկին Սըմմըր իւր կորուսեալ գեղեցկութիւններն յիշելով՝ հեղիկ հեղիկ կարտասուէր։ աչքերն մատառտ լռիք պայլուրէն էր դանձր, բայց խորշակներն շատ և շատ էին։ « Մահն այսուհետեւ իմ միակ բաժինն է » կը իրկէր։ Այս պահուն, իւր 20 տարեկան բարձրամահակ աղջկին ներս մտու, և նախ մօտ խոտր վիճակն աչքին զարնեալով։

— Ո՛հ, մայրիկ, ինչո՞ւ տխուր ես, Բայց ի՞նչ է, կարտասուես դո՛ւ, որ միշտ ուրբա եղած ես:

Սիրտդ Շէրիմի դարձահասակ, ոսկորոտ աղբիկ մ'էր, ծնրադրեալ, մօրն արտասուածաց պատճառն կը հարցունէր: Երկայնատուռն, ոսկեզոյն մաշտոն մինչև սրունքներն անկնամ ձգած՝ յոյժ գրաւիչ աղբիկ մ'էր: Կապոյտ ու զւլիթիչ աչքերն ո՛րոց վրայ որ ուղղէր, իրոյն իրեն կը կապէր: Փառաւոր զենացքն խառնուելով իւր այլ գեղեցկութեանց հետ՝ ընտելած վտռոցին զեղեցկազոյն աղբիկն էր: Լոնտոնի աղբիկացն առաջնակարգ վարժարանն մը վայելած՝ իւր հետ խօսողներուն մեծ հաճնար, մեծ տաղանդ ցոյց կուտար: Հոգեբանական կարիւսը ճշմարտութիւններ էին՝ իւր խօսից սկզբնադրութիւններն, Ամէն ուրեք մեծ հրապուրանքոց կընդունուէր: Եւ միշտ տեսնելով իւր մօր արտասուելն՝ յոյժ կը զարմանար, և արդարեւ զարմանալու իրաւունք ևս ունէր, զի մինչև իւր այս տարիքն մօրն տխուր լինելն չէր տեսած: Մայրն ծածկիւղով սրտին և հոգեւոյն յուզումը՝ կը պատասխանէր ընդ քողով:

— Ո՞չ, աղջիկս, տրտմութեան պատճառ մը չունիմ։ Ե՛կ գրկացա մէջ։
Տիկին Սըմսըր իւր վարդահաստին աղջիկին բազկոյան մէջ առնըլով՝ համբոյրներու տեղադրարարօրով կը գգուէր Ո՞վ գիտէ, ինչե՛ր կը խորհէր իւր աղջըկան նայելով․ իւր կրտսեակ երկուստարուծթիւնն կը յիշատակէր և մասնաւոր իւր ընտանիք տըր տըր իւր անցեալ կենաց շարունակութիւնն իւր տեղ իւր միակ աղջիկին պիտի կատարէ։ Շատ և շատ ծանր է զգալ որ աղջկա սիրուելու հրապուրանաց շարժասխիթք փայտած են իրմէ։ Դանձո՞ղ զգուարին է մեծատան մը՝ կորուստենէլ իւր բովանդակ հարստութիւնն և թշուառ մի՞նչակի միջ ապրիւ։ Տիկին Վըմսըր իւր աղջկան հետ կապէր բաւական ճոխութեան և շուայտութեան մէջ։ Ամուսինն՝ գործարանատէրն Դուք՝ բուսական ճոխ ապրելու չափ եկամտաներ թողլած էր։ Օրօրիակ Շէրինաջ ինչ քմահաճոյք որ ունենար, շուտ ընդ փոյթմբուն որովմէն կը կատարուէր։ Իւր միակ զաւակին խցենքն իրեն էին։ Շէրինաջ՝ իւր մօր հետ պարահանութենեան, թատրոններն, մեծ երեւոյթներն անարգել կը մտնէր։ Ինչպէս մայրն երբեմն հանդէսներու և

որահնեբու իրայն էր, նոյնդէս աղ-
ջիկն այժմ իւր տեղ բռնած էր: Եւ
մայրն ուրախ էր, զի իւր ճշմարիտ
յարժեքին ունեցած էր: Մարդս զար-
մանալ էր. կը ցաւ իւր չունեցած
մէկ տարակիցին համար. բայց չու-
տով միտիւնարունելու մէկ փաստն ի-
րեն համար իրբն շարժառիթ կընտ-
րէ, եւ ահա այս է որ մարդիկուծ իւր
խելն իւր ցառոց ամփոքումն մտաամբ
նշխը կը գտնէ:

Լսութիւնք լիողցոյն մէկ ուրիշ ան-
կիւնն ևս ընդարձակ տուն մը կար,
որոյ վերին յարկն կը բնակէր առաջ-
նակարգ վաճառականի գրասգիւր մը
Սայմըն. երկայնահասակ, բաւական
կարճ. յանկեցիշ աչերն, կտր դէմքին
փայ անոյշ տղաւորութիւն մը կը-
նէին. բաւական ամաթոշակաւ խա-
ղաղիկ կեանք մը կանցունէր. տօն օ-
րերն և կիրակի օրերն միայն ընթերց-
մամբ կը զրոյրէր. սորա սենեակի օ-
րմուրէ Շէրիմանգի սենեակի ճիւղ-դիւ-
մացն էր. Յաճախ տարբեր սեռերէ
եւող երկու երիտասարդաց սենեկաց
դիպուածով հանդիպակաց լինէին ինչ
հետեանք որ ունեցած է, նոյն հե-
տեանքն ունեցած և՛ սոցա հաժար.
Սայմըն սերտիւ կապուած էր աղքե-
կան հետ:

Քանի՜ անոյշ և հեշտովոյն է պարն՝
բարձր կրթութիւն մը առած անհա-
տեղ համար, որը միայն իրենց քա-
ղաքաօթից հեռ կը պարեն։ Սակայն
քանի՜ ցաւալի է որ մեր ընտանեկան
յարիւրի մերթ իրբ պարարտահ
կը լռանան իւրեանց գումունքն, և ան-
խտիր կը մոռեն անդր բազումը մե-
կո մը միջոցաւ և իր պարեն մատուց
աղքկանց հետ։ Ո՛վ գտնէր թէ՛ որ-
պիսի մարդ է նա. ո՛վ նորա բարո-
յականի վրայ տեղեկութիւն մ'ունէր.
պարն սոյն տեսակ պարագայից մէջ
միշտ անբարոյական է եղած, և ըստ
մեծ հեղինակի մը՝ պարն այսպիսի վի-
ճակի մէջ միայն պատշտական գըրը-
նելոյթառնում է. և արդեանք քանի՜
անմիտ են այն ծնողը, որ առանց
ճանչնալու է թէ՛ ո՛վ է սա և որպի-
սի բարոյական ձիւքերով օժտուած
է, թոյլ կուտան իրենց անջկանց՝ որ
երթման գործունէն և անարգել պարեն
կայման պարենն յոյժ կը սիրէր, մա-
նաւանդ Շէրինազի հետ պարենն,
Լէվկէ-կու հետ ոչ-պատշտական կեր-
պիււ նշանուած էին, իրարու խա-
տուցած էին որոշեալ ժամանակէ վեր-
ընթ ծանօթացընել իւրեանց գաղտ-
նիք՝ աղկկան մօրն։

1892 թ. Դեկտեմբերի ամսոյ՝ վերջին
գլխերն տրիկին Սըմբըր մեծ երեկոյթ
կը կուտար իւր բոլոր բարեկամաց
ճէշինեազ իւր բոլոր գեղեցիկութեամբն
նոյն երեկոյթ կը փայլէր. յոյժ հոգե-
կան ականարիներ կը ձգէր Սոյմընի
վերայ, որ նոյն գլխերն հրաւիրուած
էր. Սոյմըն պշուցիկ կը գիտէր զադ-
րինն:

Սոսեցեւոյ մը կենաց շրջանն ա՛յն-
բան քաղցրութիւններ իր պարունա-
կէ, զորս միայն խօսեցեալք կրնան
զգալ Նուազն՝ զատրիլն իր որ կը
զարնէր։ Սայմըն նշամանն թիւն առ-
ած կտգմ և պարաստած էր սփռելու ։
մինչև 5 կտորներն Սայմըն մեծաւ
բերկրութեամբ պարած էր։ Վերջին
մասն մնացած էր։ Նուազն անոյժ
և քաղցր կտոր մը կը զարնէր։ Սկսան
զարկել։

— Գիտե՞ք, կամ տեսած է՞ք պա-
րեն. թոյի ժամանակ ձև մը կայ որ
իգական սեռն գլխուն վրայէն ձեռ-
քերն ետևի կողմէ կերկրայէ, և արա-
կիկ սեռն ետևէն կը բռնեն իգական
սեռին ձեռքերն և կը քաղեն: Շնմ-
ով ըստեւուն պէս կը պիտուին: Լու-
խաղացող մը գիտէ թէ իւր ետևն
ո՞վ պիտի գայ, և ասի շատ գիւրիկն
է: Շէրքինազ գիտէր թէ իւր ետևէն
ձեռքն բռնողն ո՞վ է ըստ հայաւոյ,
Իայց Սայմըն ա՛յնքան պարի ծանօթ
չըլլաւուն համար չպիտած էր, և կար-
գը կորուսանելով՝ սխալմամբ եկած
իւր նշանածին ձեռքերն ետևէն բռն-
նած էր. Սէքինազ չէր գիտեր թէ
Սայմըն յայնչելով իւր ետևն կը գոր-
նուէր և ուժգին Սայմընի ձեռներէն

կը սեղմէր: Սայաթնէն ևս նորա ձեռ-
ններն կը սեղմէր: Շէրինապ կը դառ-
նայ և երբ կը տեսնէ իւր նշանածն,
այլոյազնէ կը լինի վախճալով որ նա
վերահասուտ ելաւ: Գող սիրաւ զոյւ:
Սայաթնէ երբ կը տեսնէ նորա զոյալն
գեղեկիւն, յայնժամ միայն վերահա-
սուտ կը լինի, և պարէն վերջն ցուած
սրտիւ իւր ուրիշ մը սիրելն իրմէ ին-
չու ծածկելն կը հարպուռնէ: Շէրինապ
յոյժ վեհերոտ կերպիւ կը պատաս-
խանէ:

— Մի հաւատաք թէ ուրիշ մը կը
սիրեմ. բայց մէկու մը հետ ես միայն
կապուած լինելու չափ ալ տոմար չեմ
Շէրինազ՝ մօրն անցեալ կենաց ճիշդ
պատեհին էր , և այս բնույթեանն հա-
ւատ տալն ուրեք զինն Չարաճճի
կանուանէին :
Գ. Կարլոսեան

ՄԻՆԻԻԲԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ

Հեղինակ՝ ԲՐԾԻ. ՀԻՌՄԱՆ ԳԼԷՆԲԷ
Թարգմանիչ Դերմաներհեկ Մ. Կ. ՆԱՋԻԿԵԱՆ

ԳՂԱՆԴՐԱԿՈՒԹԻԿ

ԳՂ. Ա. Կնոջ՝ իբրև, բնական լավ առն խանդել տնտեսական հազիկան ճեշուկա-
րկաճի ունեցած դիւրեւ :— ԳՂ. Բ. Դաւաճանիւր դուռսց մէջ կնոջ բնականիկան կանոնը
և անթ ծագումը առնել տնտեսական հազիկան դաւաճանութիւն և խառնուի :—
Ամուսնութիւն :— ԳՂ. Գ. Զարկապաշտաւութիւն կնոջ իբրև ամուսնային ունեցած
կանոնը : 1. Աշտարական և արարական հազիկաշտաւութիւն տնտեսայն կանոն, 2. Արարչական
գործարանային հազիկաշտաւութիւնը :
ԳՂ. Դ. Արարչիկը :— Ա. Յիվիկական կանոն. 2. Զարկապաշտիւն. 3. Ծնանք, 4. Զարկապաշտիւն
և 3. Զարկապաշտիւն. 5. Զարկապաշտիւն, 6. Արարչական կանոնը և ուղեղապահութիւնը :—
Արարչիկը դաւաճանութիւն մէջ :— ԳՂ. Ե. Զարկապաշտիւն կանոն Արարչականիկայ (Aysere) : 1.
Կնոջ 440. — Բարկապաշտիկան դիւրեւ 1 1/2 րոպ. Կարկապաշտիկան 17 րոպ.
(տնտեսական) Կարկապաշտիկան դիւրեւ 25 րոպ. տնտեսական գաղափարաց կով :

ՄԱՐԳԱՐԻՏԵՆԻ ռանկապարտեղի-
զի-ծաղիկոցի տղայոց Ի Վ. Յ.
ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԵՆԻ. Կը բովանդակէ
առականը, երգեր, խաղեր, հա-
նելուկներ, ձեռագրի օրինակներ
և ՏՍՄԵՐԿՈՒ ԲՍՍ՝ վարժիչ թէ՛
վանկերու և թէ՛ ձայնաւոր ու բա-
ղաձայն բոլոր գրերու. այսու պլ
ևս բարձուած են ընթերցման ա-
մէն դժուարութիւնք: Մանկա-
վարժիչ խորին ուղադրութեան
արժանի դործ. զարդարուած 90
գրաւիչ սիրուն պատկերներով.
գին Մէկ զրոյ:

Հրատարակուեցաւ Յ. Մ. Խօլ-
մէղեանի-Նրսիսյիքի բանաստեղ-
ծական և թատերդպեան տրձակ
և տաղաչափելալ գրուածոյ-անուն
գործոյն առաջին թերթին, իոյն
գործ ալիտի բաղկանայ 40 թեր-
թէ, ինն բաժանորդագրութեան՝
5 ղը, Յեա տղադրութեան՝ 7 1/2,
- Կեդրեանտեղին՝ Պ. Պալենայ գը-
րատուն :

Բժիշկ Տոթոբ Սերյոկեն ե-
լենսի - Գրեյ Տոթոբ Վաչրամ
Բ. Թորդովան՝ Ի Բժշկական Հա-
մալսարանէն Փարիզու : - Գինն է
Ֆր . 4 . 50 :

1894 տարւոյ Համար, պատկեր
դեղանկար Օրացոյցներ, Սէրկիշէն
էֆէնտիի տպարանէն ամենայն
խնամով դատրաստեալ, աժանեւ
գներով կը վաճառին դրամաճա-

Անց խանութներն և լրագրատա-
ճանայ ու այլոց ձեռքը :

ԳՍՔԲԻԷԼ ՆԵՐՇԱՊԱԽ
ՏԵՏՐ Բ.
Դարեան շողեր
Աշխատեց Յողեր

Բանաստեղծական գրութիւններ, Կը ծախուի ամէն գրաւաճառաց քով, ի գին 5 ղրշ, Կեդրոնատեղին Է՝ Տպարան (Հայ. Իրաշ. Բնկ.) Յ. Ասատուրեան,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՄԵՏՈՅՑ
1894
Հրատարակեց

Ստուար գործ մը՝ որ պարզ
Օրացոյցէն զատ հանդերձ վիճա-
կագրական տեղեկութեամբ, կը
պարունակէ ծանօթ հեղինակաց
գլուածներ՝ ամէն տեսակ օգտա-
ւէտ նիւթերու վրայ, պատմական
հատուածներ, դուարձարիք, են .
են, արժանի մեծաւ հետաքրքը-
րութեամբ կարդացուելու ամէն
սեռէ և հասակէ անձանց համար .
Բաղդաձ դեղեցիկ պատկերօք զար-
դարեալ է, և խնամով տպա-
գլուակ. Ստուարութեան հակա-
նակ (358 էջ) կը վաճառի 6
գրուշի :

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒԼԼՈՒԷՒ

Լեաքաբլի, ստամբուլի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
իսխտ ընտիր է այն դեղահատը, և
ամեն ջրային տակաւութեան, ու ժաթա-
փութեան և տիրութեան համար. կը
ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ
անչափաւորութեանց հետքերը, Սըա-
տի և երկկամանց վրայ օգտակար աշ-
դեցութիւն ու ունի. արիւնը մաք-
րելով՝ նորա լարագորհաւ վիճակը կը
կանոնաւորէ և դրեքերով կ'անկախ-
գործարանները կը զօրացնէ. իւր դե-
ղական մեծ աղբեցութեամբ սրտու
խանութիւն, կծուութիւն, մաղձա-
խի հիւսաւորութիւնները, որովայնի մէջ
ցլեւած կապեր, գլխի ցլեւեր կ'անցը-
մարտողութիւնը կշտափաւորի, և մար-
մինը մաքրութեամբ բոլոր այն աղտե-
ղութիւններէ որ շատ անգամ զանա-
զան հիւսաւորութեանց սկզբնապատ-
ճառ կըլլան, առողջ՝ ու ժեղ և բնա-
կան դիրքը կզգենուն

ONCUENT HOLLOWAY

ՄՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՈՒԷԻ

Մորթապոյն հիւանդութիւն և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պաշտմա-
նական ցատկութեանը չհաստատրի բը-
նաւ ուրիշ զեղ մը։ Հին կամ նոր
թունասիւր վէրքեր, ուռնեղ, քաղց-
կեղ (շիբիլիփեքէ), սրունից և ստեանց
վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և
կամ կըւանան։ օգտակար է նաև
հարրուխի, հազի, արտի բարակածն
մանուսեղ յօգացաւ (եկէ) քուստ
հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ և
ջորուսոր տալէնդութեամբ խոյլ (սը-
րաւած) հիւանդութեան ապականի-
ջորուխիկը ի՛նչ աստիճան որ ըլլա-
կը զբմադրուէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տօրի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղատվածոտներու քով, և մասնաւորապէս Պողո՛ս-գաբու թաշ-խանի լեղերի Պ. Գասպարեանի դեղարանը, թիւ 7, կը ծախուի:

Աւելի առնել ուղղը կը հրաւիր
ուի առ հեղինակն ասքթօր Հովոս
ի Կոնստոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533

ՏՆՈՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ՍԼԱՅԱՆՆԵ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԵՊԵՐԵԱՆ
Կ.ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԱԿԻԼԿԻԼ-ԽԱՆ Թ. 18-1